

HRVATSKI *glasnik*

XXXV. godina, 28. broj

10. srpnja 2025.

cijena 300 Ft

Foto: Ákos KOLLAR

25. obljetnica KUD-a „Ladislav Matušek“

4. i 5. stranica

XIII. Hrvatski dan u Birjanu

7. stranica

VIII. Hrvatski državni tamburaški festival

8. i 9. stranica

Hrvatsko hodočašće mladih

12. stranica

Ljetna stanka

Nije kraj godine iako svečana školska oproštajna nagovještavaju stanku prije novog početka. U toj ljetnoj stanci, koja donosi smirenje, manje obaveza, puno sunca i po mogućnosti mora, pune se baterije. To je vrijeme kad možemo zaustaviti strku svakodnevnice, usmjeriti pogled prema unutra... Razmisliti o proteklom razdoblju koje je iz nas. Uočiti sve lijepe strane života kojih nismo uvijek svjesni jer se suviše koncentriramo riješiti probleme i poteškoće koje nam se nađu na putu u toj kolotečini života. Uz pogled unatrag lakše možemo uvidjeti što nam je zaista važno, a čime možda pogrešno zaokupljamo svoje misli. Što je vrijedno brige, a što ne. Oduzimati dragocjeno vrijeme obitelji, prijateljima, našoj zajednici, samima sebi, našim postignućima, svemu onom što nas pokreće i ispunjava da bismo se bavili nepoznatim, dalekim, nedobronamjernim ljudima, suludo je.

Učenici koji se ove godine oprašaju od srednje škole na prekretnici su života. Nakon sigurnog gnijezda osnovne i srednje škole zakoračit će u svijet odraslih. Donijeti odluke koje će usmjeriti njihov životni put. Hoće li upisati fakultet? Hoće li upisati fakultet po svojoj želji (jer su sigurni što žele) ili će poslušati savjete roditelja? Hoće li nastavak školovanja biti u drugom gradu ili čak u drugoj zemlji? Možda i ne žele nastaviti školovanje, nego se zaposliti. Kakva je uloga nas roditelja i kako možemo pomoći djeci? Prečesto podsjećati dijete da su mu i djed, i otac i stariji brat završili isti fakultet te „kroz šalu“ dodati da ćemo sjediti u istoj dvorani Budimpeštanskog sveučilišta za tehnologiju i ekonomiju (BME) kad i ono preuzme diplomu, vjerojatno nije pravi put. Sasvim je u redu u toj dobi još ne znati kojim točno putem dalje. Vjerojatno se i roditelj mora pomiriti s činjenicom da je dijete odraslo te mu treba dati prostor i sigurnu točku potpore bez obzira na to hoće li ono nastaviti obiteljsku tradiciju, ostvariti roditeljeve zamisli ili neostvarene životne planove.

Neka ljetna stanka donese i maturantima zasluženi odmor, stanku, punjenje baterija prije novog početka.

Kršul

GLASNIKOV TJEDAN

„Borba, međutim, još nije gotova. Iako su institucije EU bile odbijajuće, sama je inicijativa donijela ohrabrujuće rezultate.”

Sud Europske unije 5. lipnja 2025. donio je konačnu odluku o Inicijativi Minority SafePack. Sud je odbacio žalbu i ponovno potvrdio odluku Europske komisije da ne predloži zakonodavne akte na temelju ove europske građanske inicijative. Inicijativa Minority SafePack pozivala je na zaštitu i promicanje kulture i jezika autohtonih nacionalnih manjina i jezičnih skupina u Europi.

U ime Inicijative Minority SafePack predsjednik FUEN-a (Federalne unije europskih manjina), zastupnik u Europskom parlamentu i predsjedatelj međuparlamentarne skupine za manjine u Europskom parlamentu Loránt Vincze izjavio je:

„Građanski odbor, FUEN i njegovi partneri prihvaćaju odluku Suda, no smatraju da je Europska unija propustila osigurati pravednije i ravnopravnije društvo za sve svoje građane. Nažalost, to nas ne iznenađuje – signali iz njihova smjera bili su jasni: EU se i dalje ne želi suočiti s pitanjem zaštite manjina, koje se nekima čini preosjetljivim. Kao posljedica toga, pripadnici nacionalnih manjina i jezičnih skupina osjećaju se sustavno isključenima iz svih aktivnosti EU-a vezanih uz raznolikost, jednakost i pravednost, uključujući i vladavinu prava.”

FUEN i njegovi partneri ostaju predani nastavku borbe za više standarde u zaštiti nacionalnih manjina i jezičnih skupina u Europi:

„Prava nacionalnih manjina i jezičnih skupina u Europi nazaduju već desetljeće. Brojne zajednice suočene su s kulturnom asimilacijom i gubitkom jezika. Europske institucije i nacionalne vlade i dalje ne shvaćaju ozbiljnost situacije. Najesen će FUEN, sa svojim partnerima, pokrenuti 'Manifest manjina za budućnost' kojim će predstaviti viziju i zajednički plan djelovanja za sve manjinske organizacije u Europi. Tom će se inicijativom pozvati EU, Vijeće Europe, OEES

i UN da zaštite i promiču kulture i jezike manjina te osiguraju poštovanje njihovih prava”, rekao je Loránt Vincze.

Predsjednik FUEN-a izrazio je zahvalnost svima koji su pridonijeli ovoj inicijativi: Građanskom odboru, RMDSZ-u, SVP-u i YEN-u kao pokretačima; kampanjskom timu; odvjetniku Thomasu Hieberu i njegovu timu na pravnom zastupanju; stotinama uključених organizacija; više od milijun potpisnika te Europskom parlamentu, Bundestagu, mađarskom i nizozemskom parlamentu kao i regionalnim parlamentima koji su pružili svoju podršku. Građansku inicijativu Minority SafePack podržalo je više od milijun europskih građana, a podršku su joj dale i brojne države članice te političke stranke. Unatoč tomu, Europska komisija 2021. godine odlučila je da neće poduzeti zakonodavne korake. Pokretači su zatim slučaj iznijeli pred sud, no ovom presudom postupak je zaključen – Sud Europske unije odbacio je sve argumente tužitelja.

Vincze je ovu odluku nazvao još jednim razočaranjem kada je riječ o zaštiti nacionalnih manjina na europskoj razini te istaknuo kako pitanje etničkih manjina i dalje zauzima nisko mjesto na listi prioriteta Europske unije. Borba, međutim, još nije gotova. Iako su institucije EU bile odbijajuće, sama je inicijativa donijela ohrabrujuće rezultate:

„Izgradili smo snažno savezništvo, podigli svoj glas diljem Europe i stavili prava manjina tamo gdje im je mjesto – na dnevni red Europske unije. Tražiti europsku regulativu o manjinama potpuno je pravedno. Tu borbu treba nastaviti novim alatima i metodama”, istaknuo je.

FUEN će na ovim postignućima nastaviti graditi buduće aktivnosti i predvoditi borbu za zaštitu manjina u Europskoj uniji.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

KUD „Ladislav Matušek” dobitnik nagrade „Pro Cultura Minoritatum Hungariae”

U budimpeštanskom Bugarskom općeprosvjetnom domu 21. svibnja održana je svečana dodjela ovogodišnjih državnih Nagrada za narodnosti (Nemzetiségekért Díj) kojima se nagrađuju osobe i organizacije koje uzorno djeluju na području javnog života naroda, obrazovanja, kulture, crkvenog života, znanosti, masovnih medija i gospodarskog samoorganiziranja.

Dodjelu nagrada otvorila je svojim upečatljivim nastupom Plesna skupina „Tamburica” iz HOŠIG-a. Za koreografiju je zaslužna Andrea Balint.

Ove godine nagrađen je KUD „Ladislav Matušek”, a priznanje je preuzeo voditelj Ivo Grišnik. KUD „Ladislav Matušek” ove godine slavi 25. obljetnicu postojanja, a cilj mu je ponajprije očuvanje baranjske hrvatske baštine i predstavljanje kukinjskih plesova, pjesama i običaja.

Razgovor s Ivom Grišnikom

Upravo ste primili Nagradu za narodnosti. Kakav je osjećaj?

Divan osjećaj. Odmah sam pomislio da nismo uzalud radili 25 godina s ovim društvom, bivšim i sadašnjim članovima.

Kako je sve počelo?

Davno je počelo, 2000. godine. Okupio sam momke i cure iz Kukinje, njih četrna-

Voditelj KUD-a „Ladislav Matušek”
Ivo Grišnik

radio. Bili smo na puno mjesta. Zbor nije pjevao samo naše, hrvatske narodne pjesme, nego i crkvene pjesme.

Kako se zbor proširio u KUD?

Nakon desetak godina došao sam na novu ideju. Nazvao sam svog prijatelja Mišu Mijatovića, s kojim sam već prije, 1982./1983. radio u Salanti, jer sam znao da kod njega u Semelju ima jako dobrih plesača. Mi smo već imali cure, a on je poslao petero plesača iz Semelje i počeo je ples. Novonastali KUD jako se brzo proširio. Nismo trebali ni tražiti nove članove, sami su nam dolazili. Već 2010. dobili smo odličje izvrsnosti na Folklornom festivalu Ráckevei.

Kad slavite obljetnicu?

Sad ćemo slaviti obljetnicu, 31. 5. 2025. u pečuškoj hrvatskoj školi Miroslava Krleže. Ondje ćemo imati jubilarni program.

Po kome je KUD dobio ime?

Ladislav Matušek ili Laci bačika, kako su ga zvali, bio je osnivač ženskog zbora Augusta Šenoe. On je u Kukinju, u našem selu, još davnih tridesetih godina bio učitelj. Znali smo se, ja sam bio takoreći njegov učenik u jednom kazališnom komadu.

Kakav je plan za budućnost?

Da KUD što dulje i bolje radi. Bilo bi lijepo, dobro da dođe još novih članova jer mi polako starimo. S obzirom na to da smo počeli prije 25 godina, čudo je da od nas još pokoji plešu. Ja još sviram, ne znam do kad.

Kršul

Oni su prvi čestitali

Trinaest priznanja uručili su državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose pri Uredu premijera Miklós Soltész i zamjenik državnog tajnika za vjerske i narodnosne odnose pri Uredu premijera dr. Zoltán Fürjes.

Događanju su nazočili i veleposlanik RH u Mađarskoj Mladen Andrić, diplomatska savjetnica Marina Sikora, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga i predsjednik HDS-a Ivan Guban.

estero za koje sam znao da imaju dobar sluh i glas. Tu je bila i moja cijela obitelj. Došao sam na ideju da napravimo jedan zbor. To je lijepo počelo. „Sinoć kad je pao mrak, sjela cura na sokak” bila je prva pjesma koju smo naučili i to nikad neću zaboraviti. Već prve godine na nastupu u Serdahelu na Smotri hrvatskih zborova dobili smo zlatno odličje. To nam je dalo vjetar u leđa pa smo s još više elana nastavili s radom. Desetak godina samo je zbor

25. OBLJETNICA UTEMELJENJA KUD-A „LADISLAV MATUŠEK“

U organizaciji KUD-a „Ladislav Matušek“ iz Kukinja 31. svibnja u auli Hrvatske škole Miroslava Krležę svećanim je programom obilježena 25. obljetnica utemeljenja tog kukinjskog kulturno-umjetničkog društva koje je nadaleko poznato među Hrvatima u Mađarskoj, ali i izvan njezinih granica – osobito u Republici Hrvatskoj.

Ako želite vidjeti radost i znanje u plesanju, vidjet ćete ih gledajući nastup KUD-a „Ladislav Matušek“. Sve je počelo pjevačkim zborom koji je nosio ime Ladislava Matuška, a koji je svoj prvi javni nastup imao u svibnju 2000. godine. Iz zbora koji je na harmonici neumorno pratio Ivo Grišnik s vremenom je izrastao današnji KUD i udruga.

Ivo Grišnik i Milica Klaić Taradija s nagradom Pro Cultura Minoritatum Hungariae

KUD „Ladislav Matušek“

ki zbor Hrvata iz Harkanja koji je također sudjelovao u svećanom programu. Uz članove i goste slavlju su se pridružili i brojni uzvanici: generalni konzul RH Drago Horvat, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom

parlamentu Jozo Solga, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban i njegova zamjenica Angela Šokac-Marković te predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac.

Program u povodu obljetnice bio je vrhunski plesni doživljaj. U njemu su sudjelovali i bivši članovi koji su tijekom godina pjevali, plesali i svirali u društvu. KUD se predstavio nizom koreografija – od bošnjačkih (koreograf András Mészáros) i bunjevačkih igara, koreografija „Nekad u Kaćmaru“ (koreograf Csaba Csányi), preko podravskih plesova (koreograf Đuro Šarošć), baranjskih plesova (koreograf Antun Vidaković) pa sve do pjesme. Prekrasne narodne nošnje, među kojima je posebno zabljesnula najstarija bošnjačka, svjetlucale su na pozornici, čizme su udarale o pod, a plesači su lepršali u zanosu.

Orkestar KUD-a, nekadašnji i sadašnji članovi

Ubrzo su se društvu priključili brojni folkloraši koji su nekad zajedno nastupali u Plesnom ansamblu „Baranja“ te plesači iz semeljskog folklornog društva „Dubrava“. Pridružili su se i vrsni svirači – neki iz Kukinja, Udvara, a neki iz drugih krajeva, došli su članovi iz Pečuha, Salante, Pogana. Tjedne probe, koje nikad ne izostaju, svi s veseljem iščekuju jer to nije samo uvježbavanje nego i ples, šala i zajedništvo.

Na proslavu 25. obljetnice KUD je pozvao i svoje prijatelje – Mješoviti pjevač-

Pjevački zbor KUD-a, nekadašnji i sadašnji članovi

Na čelu svega, s harmonikom u ruka-
ma, bio je neumorni Ivo Grišnik – čovjek
bez kojega KUD ne bi bio ono što je danas.
On je taj koji okuplja, planira i organizira –
srce i duša društva.

U sklopu programa proslave 25. obljet-
nice djelovanja članovi KUD-a razveselili
su publiku brojnim uspješnim koreografi-
jama, izvrsnim zbarskim izvedbama te vr-
hunskom svirkom svojih talentiranih glaz-
benika.

Uz projekciju fotografija na velikom
platnu na pozornicu su stupili članovi
zbor a i orkestra te su izveli tri pjesme: „Oj,
Baranjo“, „Ej, čula jesam“ i „I dođi, lolo“.
Slijedila je izvedba pod nazivom „Beča-
rac“ koju je zatvorila pjesma „Zelen ora“ u
izvedbi zbor a i plesača.

Nakon toga publiku je oduševila ko-
reografija plesova bošnjačkih Hrvata, a
potom je nastupio orkestar s izvedbom
šest skladbi: „Tri livade“, „Grana javora“,
„Hegedűs kolo“, „Zvoni zvonce“, „Vesela je
šokadija“ i „Seoska sam lola“.

Prvi dio programa završen je izved-
bom plesova bunjevačkih Hrvata. Nakon
kraće stanke program je nastavljen iz-
vrsnom koreografijom plesova podrav-
skih Hrvata. Slijedio je nastup prijatelja iz
Harkanja – Mješovitog pjevačkog zbora
Hrvata grada Harkanja, koji je izveo pet
pjesama. Voditeljica je zbor a Tünde Ko-
mora-Szóllósi. Nakon njih uslijedila je ko-
reografija Andrása Mészáros a „Jabuke“ u
izvedbi ženskih članica KUD-a.

U kolu...

Dio publike

Nisu bili zaboravljeni ni preminuli članovi
društva – slavljenici su se prisjetili svojeg
prerano preminulog člana Stipe Stevića.

Slijedio je nastup zbor a s pjesmama „Svi
svatovi...“ i koreografija Andrása Mészáro-
sa „Al je fino...“. Pri kraju programa izvede-
na je završna koreografija koja je okupila
sve izvođače na pozornici pod naslovom
„Velika Baranja“, koreografija Antuna Vida-
kovića.

U sklopu programa predsjednik Save-
za Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac
simbolično je uručio KUD-u nagradu „Pro
Cultura Minoritatum Hungariae“, koju je
društvo dobilo na prijedlog Saveza Hrvata
u Mađarskoj, a koja im je službeno uruče-
na 21. svibnja u Bugarskom domu u Bu-
dimpešti. Nagradu je preuzeo predsjednik
udruga i KUD-a Ivo Grišnik.

Branka Pavić Blažetin

Kulturno-umjetničko društvo „Ladislav Matušek“ iz Kukinja

Mješoviti pjevački zbor „Ladislav Matušek“ osnovan je 2000. godine u Kukinju uz sudjelovanje 14 Hr-
vata iz Kukinja. Osnovan je na poziv tadašnjeg načelnika Kukinja Ive Grišnika, koji je preuzeo i ulogu
voditelja zbor a. On i danas vodi KUD „Ladislav Matušek“, koji je tijekom godina prerastao u kulturnu
udrugu s trima sekcijama.

Cilj je djelovanja udruge očuvanje i njegovanje narodnih pjesa-
ma, glazbe i običaja hrvatske zajednice u Kukinju i okolici kao
i Hrvata iz Baranje te drugih dijelova Mađarske. Zbor nosi ime
nekadašnjeg kantora i učitelja Ladislava Matušeka, koji je svojim
predanim radom i prikupljanjem narodnog blaga znatno dopri-
nio očuvanju bogate tradicije baranjskih Hrvata.

Zbor se od samih početaka bavi i učenjem te izvođenjem hr-
vatskih crkvenih pjesama. Već 2000. godine, u godini osnutka, na
Državnom susretu hrvatskih zborova u Serdahelu zbor je osvojio
zlatnu plaketu. Od tada su njegovi članovi nastupali na brojnim
pozornicama diljem Mađarske i Hrvatske – kako u manjim mjesti-
ma, tako i u većim gradovima.

Zbor se 2007. godine dodatno proširio: organizatori kulturnih
događanja, uz glazbeni program, poželjeli su vidjeti i plesne ko-
reografije. Tad su se ansamblu priključili mladići, djevojke, žene

i muškarci iz okolnih hrvatskih sela i iz Pečuha koji su s velikim
entuzijazmom postali dio društva. Time je nastala Hrvatska kul-
turna udruga „Ladislav Matušek“, koja i danas s ljubavlju njeguje i
prenosi glazbene, pjevn e i plesne tradicije ovdašnjih Hrvata.

U svibnju 2010. ansambl je na folklornom susretu u Rácke-
veu osvojio ocjenu izvrstan, a 2011. istu je ocjenu dobio i zbor i
glazbeni sastav udruge u Pečuhu. Hrvatska samouprava Baranj-
ske županije 2014. godine dodijelila je priznanje ansamblu, dok
je 2022. godine Mjesna samouprava Kukinja (Kökény) nagradila
udrugu priznanjem „Za Kökény“ za više od dva desetljeća preda-
nog očuvanja i promicanja hrvatske narodne baštine.

Društvo je 2025. godine primilo i državnu manjinsku nagradu
„Pro Cultura Minoritatum Hungariae“, što je dodatna potvrda vrije-
dnosti njegova dugogodišnjeg kulturnog rada.

Branka Pavić Blažetin

BUNJEVAČKI DAN U KAĆMARU

Polaznici predmetne nastave hrvatskoga jezika

Ženski pjevački zbor Hrvatske samouprave Kaćmara

Hrvatska samouprava Kaćmara 24. svibnja ove godine priredila je 14. bunjevački dan. Priredba i bal planirani su na otvorenom u parku u središtu naselja, ali zbog hladnog i kišovitog vremena održani su u kulturnom domu. Kako nas je izvijestila predsjednica Teza Balázsics, svečanost su uveličali generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat sa suprugom, ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković, načelnica Kaćmara Anita Piller Liptak, a nazočili su još zastupnici, mještani i drugi gosti iz okolnih naselja. U kulturnom programu nastupila su djeca iz vrtića s hrvatskim pjesmicama, kazivačicama i dječjim igrama, a pripremila ih je odgojiteljica Marta Srakić Ódor. Polaznici predmetne nastave hrvatskoga jezika

Predsjednica Hrvatske samouprave Kaćmara Teza Balázsics s prijateljicom

izveli su bunjevačke plesove koje je s njima uvježbala učiteljica hrvatskoga jezika Anica Matoš. Uz njih je nastupio i Ženski

pjevački zbor Hrvatske samouprave Kaćmara s pjesmama „Cura bere cvijeće“, „Da je višnja ko trešnja“, „U livadi pod jasenom“ i „Jedno jutro majka sina budila“. Uvježbala ih je voditeljica zbora Margitka Tupčija Išpanović, a na harmonici pratio Veljko Piuković. Ove godine gosti su im bili članovi KUD-a „Ladislav Matušek“ iz Kuginja. Oni su se predstavili koreografijama „Al je fino, to baranjsko vino“, baranjskim plesovima te koreografijom Čabe Csánjija (podrijetlom iz Kaćmara) „Nekad u Kaćmaru“. Nakon programa slijedio je bal, a za dobro raspoloženje pobrinuo se Orkestar „Badel“ iz Udvara.

S. B.

Foto: Teza Balázsics Lászlóné (Facebook)
Anna Matos (Facebook)

Pub kviz Hrvatske samouprave Pečuha

U organizaciji Hrvatske samouprave Pečuha održan je drugi ovogodišnji pub kviz. U Centru Fordan 14. svibnja okupio se velik broj zainteresiranih kvizaša i navijača. Sve popularnije događanje Hrvatske samouprave Pečuha okuplja brojne ekipe (od četiri do desetak članova) koje se ogledaju u znanju o različitim temama o kojima se razgovara i odgovara na hrvatskom jeziku.

„Pitanja priprema i kviz vodi zastupnica Hrvatske samouprave Pečuha Marica Dudaš Gyöngyös“, rekao nam je predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha Stjepan Blažetin, koji je i sam ovoga puta izradio jedan krug pitanja. Priredbu ostvaruje Hrvatska samouprava Pečuha iz svojeg proračuna. Svi sudionici kviza počašćeni su *pizza-ma* i sokom. I ove večeri bilo je uzbudljivo i napeto.

Kviz se sastojao od više tematskih kategorija (žargoni, grčki bogovi, sve u svemu, zemljopis), a borba za poredak bila je vrlo tijesna. Ovoga puta natjecalo se šest ekipa. Treće mjesto osvojila je ekipa Anonimus s 57,5 bodova, drugo mjesto ekipa Jelena Mozga iz Kuginja s 57,9 bodova, a prvo mjesto ekipa Anđeli sa 61 bodom. Ekipu Anđeli činili su profesori iz Hrvatske škole Miroslava Krleže.

Branka Pavić Blažetin

Drugo mjesto osvojila je ekipa Jelena Mozga iz Kuginja

XIII. Hrvatski dan u Birjanu

U organizaciji Hrvatske samouprave Birjana 24. svibnja održan je XIII. Hrvatski dan. Kako je za Hrvatski glasnik izjavila predsjednica Hrvatske samouprave Birjana Milica Murinyi Sörös, i ove su godine nastojali obojiti Birjan hrvatskom pjesmom, plesom i veseljem. U goste su pozvali brojne prijatelje i folklorna društva. Među njima bili su i predstavnici Hrvatske samouprave Gare predvođeni predsjednikom Martinom Kubatovom.

Dan je počeo svetom misom na hrvatskom jeziku, koja se u Birjanu služi jedanput godišnje, upravo za Hrvatski dan. U maloj crkvi kod glavnog seoskog trga vladalo je svečano ozračje. Svetu misu predvodio je župnik iz Sigeta i voditelj Hrvatske referature Pečuške biskupije vlč. Gabrijel Barić, a misu je pjevao Ženski pjevački zbor „August Šenoa” iz Pečuha.

Nakon mise uslijedio je kulturni program u mjesnom domu kulture, koji je, kao i njegovo dvorište, bio ispunjen do posljednjeg mjesta. Lijepo vrijeme pridonijelo je ugodnom druženju i razgovoru, dok su nastupi brojnih društava oduševili publiku.

Među izvođačima bili su mladi plesači i dječja skupina KUD-a „Tanac” iz Pečuha, Ženski pjevački zbor „August Šenoa”, Tamburaški sastav „Misija” iz Pečuha te Hrvatska plesna skupina iz Birjana. Posebno veselo bilo je na večernjem balu koji je potrajao do sitnih noćnih sati, a za dobru atmosferu pobrinuo se Orkestar „Planina” iz Mohača.

Hrvatska plesna skupina iz Birjana

Vrijedi istaknuti da su mladi plesači i dječje skupine KUD-a „Tanac” i salantskog KUD-a „Marica” nastupili u zajedničkoj koreografiji.

Branka Pavić Blažetin

V. Narodnosni i gastro dan u Olasu

U organizaciji Hrvatske samouprave Olasa i Njemačke samouprave Olasa 24. svibnja održan je V. Narodnosni i gastro dan na dvorištu i sportskom terenu škole u Olasu. Organizatori su pozvali brojne folklorne skupine te hrvatske i njemačke narodnosne samouprave iz naselja Baranjske županije i okolice.

Salantski KUD „Marica”

Sajam rukotvorina i narodne nošnje privukao je mnoge posjetitelje, dok su se pod šatorima okupile brojne ekipe kako bi pripremale jela karakteristična za njemačku i hrvatsku kuhinju svojega kraja. Posjetitelje su čekali brojni programi, radionice i sadržaji za djecu te nezaobilazna degustacija vina iz obližnjeg vinogorja Olas.

U kulturnom programu nastupile su plesne skupine djece iz olaskog vrtića i škole, u kojoj se nastava odvija i na njemačkom kao narodnosnom jeziku. Među izvođačima bio je i salantski KUD „Marica”, koji se predstavio hrvatskim plesovima i pjesmama.

Branka Pavić Blažetin

VIII. Hrvatski državni tamburaški festival ove godine u Gari

Priredba u organizaciji Hrvatske državne samouprave i Kulturnog centra bačkih Hrvata (KCBH) svake se godine organizira u Baji i okuplja tamburaške sastave hrvatskih regija u Mađarskoj, a po mogućnosti i jedan sastav iz Vojvodine. Tamburaška glazba u Bačkoj ima dugu i bogatu tradiciju, stoga je naša regija odabrana za državni tamburaški festival Hrvata u Mađarskoj. Ove je godine 10. svibnja VIII. Hrvatski državni tamburaški festival priređen u Gari na dan održavanja godišnje skupštine i kulturno-gastronomskog dana Saveza Hrvata u Mađarskoj (SHM) te Skupštine Hrvatske državne samouprave (HDS). Tako je cjelodnevni program u Gari obogaćen tradicionalnim državnim hrvatskim tamburaškim festivalom radi njegovanja i promicanja te okupljanja ljubitelja hrvatske tamburaške glazbe. Posjetitelji su mogli uživati u dvosatnom tamburaškom koncertu naših sastava iz cijele Mađarske, u narodnim melodijama od Građišća do Bačke i hrvatskim uspješnicama.

TS „Fermata“ (Baranja)

U dupkom punoj dvorani mjesnog Doma kulture voditeljica programa Renata BaLatinac pozdravila je okupljene sudionike, posjetitelje i goste, među njima posebno generalnog konzula RH u Pečuhu Dragu Horvata, predsjednika HDS-a Ivana Gugana, zamjenicu predsjednika HDS-a Angelu Šokac-Marković, voditelja Ureda HDS-a Davida Gregeša, predsjednika SHM-a Josu Ostrogonca, predsjednika Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Josu Šibalina, ravnatelje kulturno-prosvjetnih ustanova i članove Skupštine HDS-a, načelnike, predsjednike i zastupnike hrvatskih samouprava te sve nazočne.

U ime organizatora okupljene je srdačno pozdravila zamjenica predsjednika HDS-a izrazivši zadovoljstvo lijepim brojem okupljenih. „Tambura je dio života, zajedništva u Hrvata. Ona nas spaja, ruši granice i gradi naše zajedništvo. Bez nje nema rođendana, nema svatova, nema prela, a dovoljno je da se samo okupi nekoliko ljudi i ona se stvori. Ponekad nas prati u tuzi, ali je ova naša današnja prigoda veselje. Poslije dugog radnog dana mislim da će nam svima dobro doći ova večer, pa vas molim da zaboravite i ostavite svoje brige, nevolje i uživajte u ovoj predivnoj večeri“, kazala je Angela Šokac-Marković poželjevši svima ugodnu zabavu.

Ansabl „Amanet“ (Vojvodina)

Nazočnima se obratio i generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat naglasivši zajedništvo Hrvata u Mađarskoj koji su se okupili iz svih regija Mađarske te je istaknuo Garu, koja zauzima važno mjesto jer je iznjedrila velik broj istaknutih pripadnika hrvatske zajednice – od sportaša do društvenih i kulturnih djelatnika. U nadi da ćemo još dugo njegovati tamburu i tamburašku glazbu svima je poželio ugodnu zabavu.

TRENUTAK ZA PJESMU

Padova

Utoliko što sam u drugoj polovici
dvadesetoga stoljeća bio smetlar
na autobusnom kolodvoru
mjestu stalne repeticije
i istih pokreta njezina tijela
nastojat ću očima eugenika
Isamu Noguchija kroz zaparu
obrazine teške magareće glave
gledati na sve one dolje
što trguju svetom robom
umiljatošću otvorenom
ljude tako dugo slobodne
gestikulante koji ili mijese
ili drobe kandirane cvjetove
zajedničke nam vjere
od 1 783 660 000 vjernika
s mormonima zajedno
ako me Padova ošinuta
svježim alpskim zrakom
pusti da prođem kroz nju
držeci se tek drhtava dima
jer želja mi je proći onuda
kamo se još nije prolazilo
barem jutros još ne

Igor Rončević

TS „Misija“ (Podravina)

I ove godine nastupilo je šest hrvatskih tamburaških sastava: pet iz Mađarske (iz Gradišća, Podravine, Baranje, Pomurja i Bačke) te jedan iz Vojvodine. Orkestri su prije svega predstavili glazbenu tradiciju svojega kraja.

Festival je otvorio domaći TS „Bačka“ iz Gare, koji je izveo nekoliko poznatih bunjevačkohrvatskih melodija („Bunjevačka vila“, „Momačko kolo“...), ali i poznatu uspješnicu „Ne dirajte mi ravnice“. Osnivač orkestra, ujedno i učitelj tambure, bio je Joso Ribar iz Baškuta, a poslije Stipan Krekić, poznati svirač i harmonikaš iz Gare. Uz brojne nastupe, koncerte te kao prateći orkestar diljem Bačke i šire izdali su tri nosača zvuka sa starim bunjevačkim pjesmama i plesovima te bunjevačkim crkvenim pjesmama. Nažalost, 16. studenog 2024. godine nakon teške bolesti preminuo je Erhard Bende, koji je 25 godina vodio orkestar, a bio je i primaš te je pjevao i svirao tamburu. Prije nastupa minutom šutnje i paljenjem svijeće odana je počast dugogodišnjem voditelju orkestra Erhardu Bendeu i učitelju tambure Stipanu Krekiću.

TS „Fermata“ osnovan je 2012. godine pod nazivom „Bajski tamburaši“ u Baji. Danas djeluje u Mohaču, gradu poznatom po mađarskoj i šokačkoj tamburaškoj tradiciji. Predstavili su se šokačkim melodijama iz Mohača i odsvirali popularnu pjesmu „Prošle su mnoge ljubavi“.

Uslijedio je nastup TS-a „Kajkavci“ iz Gradišća, koji je osnovan 1999. godine u Umoku pod vodstvom Ivana Salmera. Dobitnici su više nagrada i priznanja, a snimili su četiri nosača zvuka, posljednji s autorskim pjesmama. Ovoga puta između ostalog predstavili su se pjesmama „Jutros mi je Ruža procvjetala“, „Aoj, nema staze“, „I mi smo Šokci“, „Ring of fire“ te gradišćanskim melodijama.

TS „MužiKaj“ osnovan je u Velikoj Kaniži 2018. godine. Iako članovi studiraju ili rade u različitim dijelovima Mađarske, okupljaju se svaki tjedan kako bi zajedno svirali. Mlade poučava Bálint Horváth, koji je diplomirao na Glazbenoj akademiji „Ferenc Liszt“ i osvojio Nagradu „Junior Prima“. Na

plesačnicama i koncertima sviraju s Tamburaškim sastavom „Stoboš“. Cilj je sastava popularizirati i njegovati hrvatsku glazbenu tradiciju. Uz popularne melodije Hrvata u Mađarskoj izveli su i prepoznatljive pomurske melodije.

Brojna publika u Domu kulture

Članove gostujućeg Ansambla „Amanet“ iz Vojvodine povezuje snažna ljubav prema tradicionalnoj glazbi, zajedničko glazbeno obrazovanje i želja da očuvaju kulturno nasljeđe kroz suvremen i autentičan pristup u izvođenju narodnih melodija. Iza sebe imaju niz zapaženih nastupa na lokalnim i regionalnim manifestacijama. Prvo istaknu-tije predstavljanje imali su u rujnu 2023. go-

dine na Festivalu bunjevačkih pisama, gdje su pjesmom „Di si, da si, volim te“ osvojili nagradu publike. Repertoar ansambla čine pjesme i kola s posebnim naglaskom na bunjevačku, tamburašku i vojvođansku tradiciju. Ove večeri izveli su popularne pjesme „Zadnja želja“, „Kad se mjesec sprema na spavanje“, „Hercegovka“, „Ja pijem da zabravim“ i svoju nagrađenu autorsku pjesmu.

Ovogodišnji tamburaški festival zaključen je nastupom TS-a „Misija“. Kao što i ime sugerira, njihova je misija očuvanje folklornog blaga Hrvata u Mađarskoj. Tijekom proteklih godina djelatnost se bivšeg Orkestra „Vizin“ proširila te su se postupno uključile i mlađe generacije tamburaša podrijetlom iz hrvatskih regija u Mađarskoj. Rezultat je tog razvoja tamburaški sastav pod novim imenom i s novim ciljevima. Sastav čini deset tamburaša, prijatelja koji se druže i privatno. Stariji, iskusniji članovi Misije publiku su zabavili šarolikim tamburaškim narodnim melodijama podravskih Hrvata te poznatim tamburaškim pjesmama.

Državni hrvatski tamburaški festival i cijeli hrvatski dan koji je okupio Hrvate iz svih krajeva Mađarske zaključen je veselicom i plesačnicom uz domaći Orkestar „Bačka“.

Dodajmo kako su uz organizatore uspješnosti cjelodnevne priredbe Hrvata u Mađarskoj uvelike pridonijeli domaći volonteri, Hrvatska samouprava Gare na čelu s predsjednikom Martinom Kubatovom i članovima garske bunjevačkohrvatske zajednice, zatim članovi kulturnog društva, kuhari i drugi pojedinci. Priredba je ostvarena uz potporu Fonda „Gábor Bethlen“ i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

S. B.

Edmond Bende na braču

Izvorna skupina oduševila nastupom u skanzenu

Etnografski muzej na otvorenom Senandrija 8. i 9. lipnja 2025. godine 14. je put organizirao Festival baštine zajednica (Közösségek Öröksége / Pünkösdi Örökségünne).

Posjetitelji Festivala imali su priliku detaljno upoznati narodnu arhitektonsku i kulturnu baštinu sačuvanu na selu, tradicije koje se oživljavaju u seoskim kućama, raznoliku etnografsku kulturu regije te narodnosne zajednice koje čuvaju kulturnu baštinu i običaje. Tijekom programa mogla su se kušati tradicionalna jela, naučiti tajne obrta, pridružiti se plesačima, uživati u glazbi različitih regija i diviti se raznolikim nošnjama.

Na prvom danu festivala, 8. lipnja, sudjelovala je i Izvorna skupina Budimpešta, koja je uredila jednu obrtničku kuću kako bi posjetiteljima dočarala hrvatsku tradiciju, običaje, povijest i okuse. Izložili su bunjevačku, baranjsko-šokačku nošnju, bušara te izložbu posvećenu nošnjama. Nudili su pršut, sir, masline, hrvatsko vino i radionice izrade dukatskih ogrlica.

U okviru programa na pozornici pojedine skupine izvodile su tradicionalne plesove. Sedamnaestero članova Izvorne skupine Budimpešta izvelo je Marindanski bal u san-

Eva Ispanović

tovačko-šokačkim nošnjama čiju koreografiju potpisuje Vesna Velin, a uvežbavanje plesa Andrea Bálint. Marindanski bal splet je santovačko-šokačkih igara i pjesama, a zaokružen je pjesmom „Vesela je šokadija“. Nastup Izvorne skupine Budimpešta privukao je velik broj gledatelja koji su ih nagradili dugotrajnim pljeskom.

Izvorna skupina Budimpešta već je nastupila u senandrijskom Etnografskom muzeju na otvorenom 2023. godine unutar tradicionalne godišnje priredbe „Tradicije u gostima“ na kojoj je sudjelovalo 20 izvornih

folklornih skupina. Taj tradicionalni program skanzena od tada se proširio te više nije ograničen samo na KUD-ove, uključene su i kulturne zajednice.

Program je i ovaj put ostvaren pod pokroviteljstvom Centralne uprave mađarskih zavičajnih kuća i Folklornog saveza „Muharay Elemér“ u suradnji sa skanzenom.

Predsjednica Izvorne skupine Budimpešta Eva Ispanović, koja vodi skupinu još od samog početka, tj. od 1996. godine, kaže da voli taj posao iako je naporan. „S jedne strane imamo prednost što smo u Budimpešti jer možemo predstavljati plesove različitih etničkih skupina, dok su u Bačkoj i Baranji možda KUD-ovi ograničeni po tom pitanju. S druge strane u teškoj smo situaciji jer nemamo iza sebe samoupravu, nemamo nikoga tko bi nas financirao. Financiramo se isključivo preko natječaja, i nošnje i putovanja.“

Izvorna skupina Budimpešta nastupa diljem Mađarske i Hrvatske. Prethodni nastup bio je u Velikoj, gdje su nastupili već 17. put na smotri folklor „Čuvajmo običaje zavičaja“, a sljedeći je nastup planiran u Senandriji na proslavi Ivandana.

Sljedeće godine priprema se proslava 30. obljetnice postojanja KUD-a.

Kršul

Hrvati iz Budimpešte u Velikoj

U sklopu međunarodne smotre folklor „Čuvajmo običaje zavičaja“, koja je održana od 23. do 25. svibnja u Velikoj, priređena je 14. manifestacija „Najduži stol u Hrvata“. Riječ je o događanju na kojem su stanovnici, ugostitelji i proizvođači iz toga slavonskog kraja te gosti iz svih dijelova Hrvatske i susjednih zemalja pripremali i predstavljali razne specijalitete – ove godine na temu „Priroda i autohtoni proizvodi kao inspiracija u gastronomiji“. Na folklornoj smotri i samoj manifestaciji sudjelovala je i Hrvatska izvorna skupina iz Budimpešte.

Veličani su se još jednom dokazali – četrnaestu godinu zaredom organizirali su Najduži stol u Hrvata, koji je i ovoga puta bio duži od 500 metara. Svoje su delicije izložili brojni izlagači iz gotovo svih krajeva Hrvatske, iz dijelova Hercegovine te iz Mađarske. Za uspješnu organizaciju manifestacije zaslužni su članovi Turističke zajednice Zlatni Papuk, KUD-a „Ivan Goran Kovačić“ uz veliku pomoć i pokroviteljstvo Općine Velika. Najduži stol okupio je više od 150 izlagača iz Hrvatske i inozemstva.

Za simboličnu cijenu ulaznice posjetitelji su mogli kušati koliko su god jela željeli. Ove godine manifestaciju je upotpunio i Festival geoparkova na kojem su se predstavili Geopark Biokovo – Imotska jezera i Viški arhipelag.

Koncerti Željka Bebeke, Džentlmena, tamburaških sastava Divine godine i Astal održani su u centralnom šatoru, a 33. međunarodna smotra folklor, s nastupom Hrvatske izvorne plesne skupine iz Budimpešte, održana je 25. svibnja te je privukla velik broj posjetitelja. Uz domaćine – članove KUD-a „Ivan Goran Kovačić“ nastupili

Hrvatska izvorna skupina iz Budimpešte

su i gosti iz Biškupaca, Špišić Bukovice, Raše, Jakšića, Požege, Prekopake te iz Bosne i Hercegovine, Vojvodine, Mađarske i Rumunjske.

Svi KUD-ovi tradicionalno su sudjelovali na svetoj misi u crkvi sv. Augustina u Velikoj. Program je započeo mimohodom kulturno-umjetničkih društava koji se kretao od Spomen-trga hrvatskim braniteljima u Velikoj do šatora na igralištu, gdje su se održavali nastupi.

Branka Pavić Blažetin

Glazba kao most prijateljstva

Učenice Osnovne glazbene škole Pakrac nastupile u Čepregu

Suradnja i prijateljstvo dviju glazbenih škola, Osnovne glazbene škole Pakrac i Glazbene škole Čepreg iz Mađarske, još su jedanput potvrđeni na zajedničkom koncertu 15. travnja u Čepregu. Na njemu su učenice pakračke škole oduševile publiku izvedbama hrvatskih tradicijskih pjesama.

Pakrački su predstavnici s članovima Društva Mađara Pakrac, predvođenima predsjednikom Josipom Faom i Rebecom Toth, u Čepreg stigli uz srdačnu dobrodošlicu domaćina. Dočekale su ih ravnateljica škole i predsjednica tamošnje hrvatske samouprave Edina Benkóné Krizmanich te velika prijateljica Pakraca

Svi zajedno

Mária Kissné Krály, koje su im pružile toplo gostoprimstvo i vodile kroz dvodnevni program ispunjen glazbom, kulturnom razmjenom i zajedništvom.

U poslijepodnevnom satima održan je koncert na kojem su učenice OGS Pakrac – članice vokalnog sastava „Aoide” – predstavile hrvatsku glazbenu baštinu. Njihov su program činile tradicionalne pjesme iz

različitih krajeva Hrvatske, a izvedbe su bile popraćene snažnim emocijama i velikim pljeskom publike. Prisutan je bio i gradonačelnik Čeprega Zoltán Horváth, koji je svojom nazočnošću podržao ovu vrijednu međukulturnu suradnju.

Nakon službenog dijela programa učenice i predstavnici Društva Mađara Pakrac

imali su priliku upoznati se i družiti s kolegama iz škole domaćina. Uz razmjenu dojmova i pjesmu stvorene su nove prijateljske veze koje, kako se istaknulo, predstavljaju temelj za buduće zajedničke projekte.

Program se nastavio i sljedećeg dana, kad su u pratnji Edine i Marije učenice i njihovi pratitelji obišli grad Sambotel – povijesno i kulturno središte regije. Posjetili su most sa spomen-pločom posvećenom sv. Kvirinu, Iseum (rekonstruirani hram posvećen boginji Izidi), sinagogu, glazbenu školu (ispred koje su učenice ponovno zapjevale) te glavni gradski trg. Posebno je dojmljiv bio stručno vođeni obilazak biskupije koji je obogatio doživljaj kulturne baštine ovog dijela Mađarske.

Ovo događanje nije bilo samo glazbeni susret nego i most prijateljstva, uzajamnog poštovanja i kulturnog povezivanja dvaju naroda. Organizatori s obje strane izrazili su nadu da će se ovakvi susreti nastaviti uz još širu suradnju i zajedničke projekte koji će povezivati učenike, učitelje i zajednice kroz ono što ih spaja – glazbu.

Matija Kulhavi

Natjecanje u pjevanju za narodnosti u Fertőrákosu

U organizaciji osnovne škole u Fertőrákosu 9. svibnja treći put zaredom održan je Festival narodnih i narodnosnih pjesama.

Na događanju je sudjelovalo gotovo 90 učenika iz četiri škole koji su odmjerili svoje znanje u pojedinačnim i grupnim nastupima. Cilj je festivala očuvanje tradicije i izgradnja međugeneracijskih veza.

Učenici su kroz glazbene kolaže i plesne točke imali priliku upoznati običaje različitih naroda. Ova manifestacija koja jača zajedništvo organizirana je u suradnji mjesne osnovne škole i osnovne umjetničke škole u Fertőrákosu. Sudionici su se natjecali u četiri dobne skupine i dvije kategorije – pojedinačno i u timu. Na festival su pristigli učenici iz Šoprona, Koljnofa, Harke i Ágfalve.

U sklopu natjecanja sudionici su mogli izvesti pjesmu na stranom jeziku ili narodnu pjesmu. Tamás Taschner, predsjednik Njemačke samouprave Šoprona, istaknuo je učenicima važnost očuvanja tradicije. Festival je zaključen zajedničkim pjevanjem, a tročlani

Učenice Osnovne škole „Mihovil Naković” s ravnateljicom i nastavnicom

stručni žiri nagradio je najtalentiranije učenike zlatnim priznanjima i nagradama za izvrsnost.

Učenici Osnovne škole „Mihovil Naković” iz Koljnofa postigli su izvrsne rezultate u grupnim i pojedinačnim nastupima. Zborovi „Pacsirta” i „Bubamare” osvojili su zlatni stupanj. Učenica Liliána Svéger osvojila je brončani stupanj, izjavila je za Hrvatski glasnik ravnateljica Osnovne škole „Mihovil Naković” i članica ocjenjivačkog suda Ágnes Sarközi.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Ádám Bence Horváth

Mladi Hrvati iz Mađarske na hodočašću u Međugorju: Croatica zabilježila dirljive trenutke vjere i zajedništva

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj od 15. do 18. svibnja 2025. održano je četvrto Hrvatsko hodočašće mladih iz Mađarske u Međugorje. Duhovno putovanje okupilo je mlade od 18 do 35 godina nudeći im bogat sadržaj usmjeren na produbljenje vjere, osobnu obnovu i međusobno povezivanje.

Na Križevcu

Svoj doprinos hodočašću dala je i Croatica, koja je ne samo pripremila grafički dizajn i tisak liturgijskog vodiča za sudionike nego i tijekom cijelog puta profesionalno dokumentirala sve etape hodočašća. U ime Croatice prisustvovala je ravnateljica Timea Šakan-Škrin, a prikupljeni materijali poslužit će za izradu polusatnog dokumentarnog filma. Film će prikazati bogatstvo vjere, zajedništva i identiteta mladih Hrvata iz Mađarske s ciljem trajnog svjedočanstva o snazi ovakvih susreta.

Misa na otvorenom

U molitvi

U molitvi

Program su osmislile i vodile Ágnes Tomola i Lilla Trubić, koje su s posebnom pažnjom i pozornošću pripremile sve aspekte hodočašća – od molitvenih susreta i duhovnih razmatranja do posjeta važnim vjerskim i kulturnim lokalitetima.

Mladi su se na putu prema Međugorju kratko zaustavili u Osijeku, gdje su obišli konkatedralu, a dolaskom u svetište uključili se u križni put, slavili svetu misu i sudjelovali na euharistijskom klanjanju. To je

za mnoge bio najdirljiviji trenutak hodočašća. Tijekom boravka u Bosni i Hercegovini posjetili su i druga važna vjerska i kulturna mjesta poput Brda ukazanja, crkve na Buni i Mostara. Na Križevcu su se mladi u tišini i molitvi posvetili osobnim razmatranjima i zajedničkom iskustvu vjere.

Poseban duhovni doživljaj pružio je velečasni Gabrijel Barić, koji je vodio duhovne vježbe u intimnoj atmosferi uz gitaru i duhovne pjesme.

Hodočašću su se pridružili i Ivan Gudan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, te Miklós Soltész, državni tajnik za vjerske i manjinske odnose, potvrđujući važnost ovakvih inicijativa za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj.

Djelatnici i učenici OŠ Ksavera Šandora Đalskog iz Donje Zeline posjetili prijatelje u Petrovu Selu

Nakon što smo prošle godine ugostili učenike i profesore iz Petrova Sela u Mađarskoj, ove je godine došao red da uzvratimo posjet i uputimo se u njihovu školu.

Jedanaest učenika naše škole, pet učiteljica i ravnatelj naše škole uputili su se u ponedjeljak 28. travnja 2025. godine u Szentpéterfu – Petrovo Selo u Mađarskoj.

Znatjeljni učenici

Naši su nas domaćini srdačno dočekali u gradu Sambotelu. Uz njihovo stručno vodstvo obišli smo uže središte grada i najpoznatije kulturne ustanove te posjetili Hrvatski vrtić i osnovnu školu Mate Meršića Miloradića. Naučili smo da je škola dobila ime po piscu himne gradišćanskih Hrvata, pripadnika nacionalne manjine Hrvata u Austriji, Mađarskoj i južnoj Slovačkoj koji su, bježeći pred Turcima, u 15. i 16. stoljeću potražili sigurno utočište izvan granica naše domovine. Na mjestu Sambotela u prošlosti je bio rimski grad Savaria, koji je u davna vremena osnovao rimski car Klaudije. Bio je to prvi grad na području Panonije, pa se u Mađarskoj smatra najstarijim. Brojni rimski arheološki ostatci iskopani su stoljećima poslije, za vrijeme izgradnje gradske katedrale posvećene Pohodu Blaženoj Djevici Mariji (treće katedrale po veličini u Mađarskoj) i nadbiskupskog doma. Danas se čuvaju u gradskom muzeju Savaria.

Naučili smo da je u gradu Sambotelu rođen omiljeni svetac našeg naroda, sveti Martin, te veliki istraživač jugozapadnog dijela Afrike László Magyar.

Radost druženja

Nakon pomnog razgledavanja okrijepili smo se u lokalnom restoranu uz ukusno jelo, a potom krenuli prema Petrovu Selu. Ondje smo razgledali osnovnu školu i upoznali se sa svojim domaćinima – učenicima i njihovim obiteljima iz Mađarske koji su nas ugostili za vrijeme našeg boravka u njihovu mjestu. U pratnji naših domaćina učenici su obišli selo, razgledali prirodu, družili se u večernjim satima. Drugi dan našeg posjeta učenici naše i njihove škole sudjelovali su na Sportskom danu. Podijeljeni u sportske skupine, okušali su sreću igrajući pikado, pucajući iz luka i strijele, savladavajući sportski poligon. Na svakoj su sportskoj postaji sakupljali bodove, a na kraju natjecanja proglasio se pobjednik – najbolja ekipa. Nakon sportskog natjecanja uživali smo u domaćem mađarskom gulašu i svježim lan-gošima koje su za nas pripremile vrijedne ruke naših domaćina.

Poklon za prijatelje

Neopisiva je dobrodošlica koju su nam pokazali ti skromni ljudi velikog srca. Brigu za nas, pomno isplanirano vrijeme, ugodno društvo i istinsko veselo raspoloženje nikada nećemo zaboraviti. Veselimo se njihovu dolasku u Hrvatsku sljedeće godine!

Diana Brković • Foto: Tamás Teklits

DRUŽENJE U ZAGREBU I PEČUHU

Za učenike koji uče hrvatski jezik jedan je od najljepših doživljaja izlet u matičnu domovinu, u Hrvatsku. Budući da Osnovna škola „Nikola Zrinski” iz Kerestura već godinama njeguje prijateljske veze s Osnovnom školom Retkovec iz Zagreba, keresturski učenici svake godine borave nekoliko dana u Zagrebu. Tako je to bilo i ove godine – otputovali su u glavni grad Hrvatske 4. lipnja, posjetili partnersku ustanovu i ondje proveli tri dana. Druženje vršnjaka dviju ustanova nastavilo se na izletu u Pečuhu.

Zajedno u Pečuhu

Suradnja dviju škola vrlo je dobra. Djelatnici i učenici više se puta godišnje posjećuju i sudjeluju na programima, a učiteljice iz zagrebačke škole tijekom školske godine održavaju usavršavanje za pomorske nastavnike. Po tradiciji zagrebački učenici posjećuju Kerestur za fašnik i prije Uskrsa te sudjeluju na raznim radionicama. Ovaj put trinaest učenika keresturske škole otputovalo je u Zagreb s učiteljicama Henriettom Novak i Biserkom Kis. Naravno, riječ je o onima koji imaju odličnu ocjenu iz hrvatskoga jezika i uzorno vladanje.

Učenici su prvog dana vježbali svoje znanje hrvatskoga jezika na satu hrvatskoga jezika i biologije, a zatim su u poslijepodnevним satima sa svojim vršnjacima igrali sportske igre. Istoga dana poslijepodne i navečer upoznali su znamenitosti grada. Posjetili su Trg bana Jelačića, crkvu svetog Marka, uspinjaču, okusili su i zagrebački sladoled.

Drugi dan sudjelovali su na satovima tehnike i likovnog odgoja, a poslijepodne mogli su isprobati novu žičaru na Sljemenu. Dan se završio šetnjom u čuvenom parku Maksimiru. Posljednji dan sudjelovali su na satu književnosti, na kojem su s hrvatskim učenicima pisali priče i čitali ih na kraju sata.

Kako bi keresturska ustanova uzvratila prekrasno gostoprimstvo zagrebačkih učenika i djelatnika, povelu su ih na jednodnevni

Keresturska ekipa na Sljemenu

izlet u Pečuh. U baranjskom gradu posjetili su znamenitosti i Muzej Zsolnay. U muzeju su sudjelovali na radionicama na kojima su mogli pratiti i izvoditi zanimljive pokuse. Potom su se u planetariju upoznali sa zvjezdanim sustavom.

Keresturski nastavnici i djeca ovom putem zahvaljuju na srdačnom gostoprimstvu i ljubaznosti te vjeruju da će se i sljedeće školske godine moći ponovno družiti. Do tada postoje mogućnosti na raznim društvenim mrežama.

Beta

Uspješno položili ispit

Učenici nakon ispita

Osnovna škola „Katarina Zrinski” u Serdahelu s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika u sklopu izvannastavnih aktivnosti već nekoliko godina organizira pripremu za jezični državni ispit prvog stupnja iz hrvatskoga jezika. Ove godine četvero učenika 8. razreda imalo je hrabrosti izaći na pismeni i usmeni ispit. Pripremila ih je profesorica hrvatskoga jezika Zorica Prosenjak Matola. Ispit tipa ECL B1, kompleks prvog stupnja, uspješno su u Baji položili Gréta Bedő, Karolin Bottka, Hanna Gréta Csicskovics i Marcell Kramarics.

Beta

KUD „Frankopan – Remete” u Koljnofu i Hrvatskom Židanu

U Koljnofu i Hrvatskom Židanu 31. svibnja i 1. lipnja gostovao je KUD „Frankopan – Remete” iz Zagreba. U koljnofskom Domu kulture 31. svibnja održan je zajednički nastup Folklorne grupe Koljnof i KUD-a „Frankopan” iz Remeta u organizaciji Hrvatske samouprave Koljnofa i Koljnofskog hrvatskog društva. Sljedećeg dana gosti iz Zagreba nastupili su u Hrvatskom Židanu.

U Koljnofu

KUD „Frankopan” osnovan je na blagdan Male Gospe, 8. rujna, 1920. godine. Danas društvo ima više od 70 članova u dobi od 4 do 84 godine, a djeluje u šest sekcija koje vode profesionalni voditelji i pedagozi. Aktivne su sekcije pjevački zbor, tri tambura-

ške skupine (mlada, srednja i starija), dječji folklor i folklorna skupina.

U posljednjih 20 godina KUD je sudjelovao na mnogim domaćim i međunarodnim smotrama folkloru u Hrvatskoj i inozemstvu. Od domaćih manifestacija redovito sudjeluje

Martina s prijateljicom

je na Smotri amatera Grada Zagreba, pro-menadnim koncertima „Zagrebačkog vremeplova” i „Prigorskom danu”, a nekoliko je puta bio i domaćin Međunarodne smotre folkloru u Zagrebu. Više puta nastupali su i na Vinkovačkim jesenima, Đakovačkim vezovima, Voloderskim jesenima i Picokijadi. Imali su brojne nastupe i gostovanja diljem Europe.

U KUD-u se ponajviše njeguju običaji, pjesme i plesovi zagrebačkog Prigorja, a u redovitom repertoaru nalaze se i pjesme i plesovi iz Slavonije, Valpova, Međimurja, Posavine, Ražanca i od bunjevačkih Hrvata. Dio svog bogatog repertoara predstavili su nastupima u Koljnofu i Hrvatskom Židanu.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Organizatori

GOSTOVANJE PREDSTAVE „PRST” U PEČUHU

U Hrvatskom kazalištu u Pečuhu 21. svibnja gostovala je kazališna predstava „Prst” u režiji Anice Tomić i izvedbi glumica Selene Andrić i Vanje Čiča. Predstava je nastala prema jednom od najboljih suvremenih društveno angažiranih tekstova iz regije. Autorica, kosovska književnica Doruntina Basha, napisala je priču bez patetike, sa suptilnom dozom humora i ironije te preciznom psihološkom razradom likova. Odlična ženska ekipa stvorila je predstavu koja nikoga ne ostavlja ravnodušnim.

Dramska radnja prati dvije žene – suprugu i majku, odnosno snahu i svekrvu – koje su povezane tragedijom nestalih osoba tijekom rata. U kontekstu novije povijesti i patrijarhalnih odnosa (karakterističnih ne samo za Kosovo nego i za čitav prostor Balkana) na iznimno uvjerljiv način prikazuje se život dviju žena koje više ne mogu živjeti zajedno, ali ne mogu ni jedna bez druge. Predstava je nastala u koprodukciji Umjetničke organizacije „Slavonski Brodveji” i Teatra igre iz Vinkovaca.

SEOSKA BUČURA I PROSLAVA SVETOG IVANA NEPOMUKA U STARINU

U Starinu je 16. svibnja obilježena tradicionalna seoska bučura uz blagdan svetog Ivana Nepomuka, po kojem mjesna crkva nosi ime. Proslava je obuhvaćala svetu misu i večernji bal. Bal u mjesnom domu kulture organizirala je mjesna samouprava Starina. Svetu misu predvodio je župnik iz Šeljina Jozo Egri uz koncelebraciju brojnih svećenika.

Na ulici ispred crkve bili su postavljeni šatori, a za djecu je organizirana besplatna vožnja na vrtuljku. Za dobru atmosferu na balu pobrinuo se mjesni Orkestar „Alibi”.

HRVATSKI ŽIDAN – U organizaciji Dobrovoljnog židanskog vatrogasnog društva 25. svibnja održan je Dan djece i Dan vatrogasaca. Priredba je održana u dvorištu mjesne škole i privukla je brojne zainteresirane. Različiti interaktivni programi nudili su nešto zanimljivo za svakoga.

Dramski umjetnik i akademski glumac József Matoricz dobitnik priznanja „Pro Cultura Minoritatum Hungariae”

Jedan je od ovogodišnjih dobitnika priznanja „Pro Cultura Minoritatum Hungariae”, koje je dodijeljeno 21. svibnja, i dramski umjetnik i akademski glumac Jozo Matoric (József Matoricz). Rođen je u Starinu, a nakon osnovne škole u rodnome mjestu gimnazijsko je školovanje nastavio u tadašnjoj hrvatsko-srpskoj gimnaziji u Budimpešti. Jozo Matoric prvi je iz redova Hrvata u Mađarskoj stekao diplomu akademskog glumca i zaposlio se u Nacionalnom kazalištu u Pečuhu.

Još krajem osamdesetih godina s nekolicinom profesora tadašnje hrvatsko-srpske škole u Pečuhu pokreće dramski studio, a od samih početaka sudjeluje u predstavama iz kojih je 1992. godine izraslo Hrvatsko kazalište Pečuh. Jozo Matoric nastavlja je za svoj dugogodišnji doprinos očuvanju kazališne kulturne baštine. Za nagradu ga je predložila srpska zajednica u Mađarskoj.

U obrazloženju stoji: „U Budimpešti je uz brojne uloge na mađarskom jeziku ostvarivao i glavne uloge u predstavama

Jozo Matoric

Srpskog kazališta. U Lovri, gdje stanuje, pomagao je u osiguravanju tehničkih uvjeta za rad Srpskog kazališta te sudjelovao u organizaciji Srpsko-mađarskog ljetnog kazališnog festivala. Aktivno doprinosi kulturnim i vjerskim događanjima Srba u Ráckeveu, Szigetbecseu i Makádu. U povodu četrdesete obljetnice umjetničkog djelovanja priprema samostalni glazbeno-scenski program. Glavne je uloge ostvario u brojnim domaćim i inozemnim kazališnim predstavama i filmovima.”

Branka Pavić Blažetin

Dejan Lazić i Panonska filharmonija pod ravnanjem Tibora Boganya – TRI KONCERTA

Sam pogled na impresivan popis svjetskih koncertnih dvorana u kojima je Dejan Lazić nastupao, klavira na kojima je svirao i orkestara s kojima je svirao vrlo jasno i nedvosmisleno pokazuje o kakvom je pijanistu riječ. Dejan Lazić u suradnji s pečuškom Panonskom filharmonijom u svibnju je ostvario tri zapažena nastupa – u Pečuhu, Budimpešti i Osijeku. U Pečuhu su nastupili 15. svibnja u Koncertnoj dvorani Kodaly, potom 16. svibnja u budimpeštanskoj dvorani Müpa, a 17. svibnja u Kulturnom centru Osijek.

Dejan Lazić u pratnji sjajne Panonske filharmonije pod ravnanjem Tibora Boganya dobio je velik pljesak na svim spomenutim koncertima. O izvrsnosti Panonske filharmonije ne treba govoriti, a suradnja s pijanistom svjetskog glasa doživjela je velik uspjeh.

Dejan Lazić na koncertima je nastupio kao solist na klaviru s izvedbom Wolfganga Amadeusa Mozarta: „Koncert za klavir i orkestar u C-duru (K. 467)”, ali i kao skladatelj koji za svoj skladateljski rad dobiva sve više priznanja diljem svijeta. Izveo je i svoj S.C.H.E.rzo za klavir i orkestar koji je naručio američki orkestar Indianapolis i koji je praizveden 2020. godine.

Branka Pavić Blažetin

GRADIŠĆE TOUR – Tambura Club Zagreb

Udruga Tambura Club Zagreb osnovana je 2013. godine u Markuševcu radi njegovanja tamburaške glazbe. Prvih nekoliko godina udruga se bavila isključivo organizacijom TamburaFesta – festivala malih tamburaških sastava koji su nastupali na školskom igralištu u Markuševcu. Iako je manifestacija godinama bila uspješna – kako po brojnosti i popularnosti izvođača tako i po posjećenosti – s vremenom je pala u drugi plan, a članovi udruge usredotočili su se na pokretanje tamburaškog orkestra.

Udruga je svoju turneju Gradišće Tour održala od 30. svibnja do 1. lipnja. U Undi su nastupili 30. svibnja, a 31. svibnja u Čunovu u Slovačkoj. Tamburaški orkestar koji čini dvadesetak vrhunskih tamburaša razveselio je i oduševio sve ljubitelje tamburaške glazbe. Zahvalni su što s njima surađuje Marijan Makar, pa su se tako na repertoaru našle i folklorne skladbe, ali i obrade stranih pjesama. „Želimo se proširiti i njegovati ovu vrstu glazbe kako se nikada ne bi zaboravila”, izjavio je Marko Patalen, predsjednik Udruge Tambura Club Zagreb.

Branka Pavić Blažetin